

Svět - jeho jednota

Filosofové měli ve své většině vždycky za to, že je třeba udržet myšlenku, že svět je celkem, přesněji, že tímto celkem je veškerenstvo, „všechno“. Řada z nich z toho uzavřela, že je třeba odmítnout pluralismus (a tudíž také dualismus) a měla se za „monisty“; někteří to dokonce prosazovali velmi vehementně. Nevysloveným, ale de facto spoluzahrnujícím (spoluzahrnutým) předpokladem tohoto rozlišování byla především myšlenka (možná spíše představa), že jednota světa může být založena (event. zakládána) a garantována pouze jím samým a z něho samého, rozhodně nikoli, a za druhé pouze něčím, co má předmětný charakter (dalo by s říci: co má charakter sub-/-stance, protože „stojí“ ve světě, v jeho rámci, ale zároveň „pod“ ním jako jeho společný základ). Nikdy nebyla formulována myšlenka, že by jednota světa mohla spočívat nějak mimo tento svět, mimo jeho rámec – leda jako identifikace onoho „pod“ s neméně předmětným „nad“. „Mimo“ svět neznámá ovšem v „jiném“ světě; pokud by bylo více světů, pak „mimo svět“ znamená mimo tyto všechny světy, které (eventuelně) „jsou“; mimo svět znamená mimo veškeré „jsoucí“. Proč by jednota světa nemohla mít svůj „základ“ a zdroj v „nejsoucím“, které není, ale „přichází“? Tedy v budoucnosti (ovšem „pravé“ budoucnosti)?

(Písek, 090901-1.)